

INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA IN PODATKI S STRANI RAČUNOVODSTVA

Višja strokovna šola Izraz,
Poslovni sekretar
Dipl.ekon. Marija Horvat

RAČUNOVODSTVO

■ Kaj je računovodstvo?

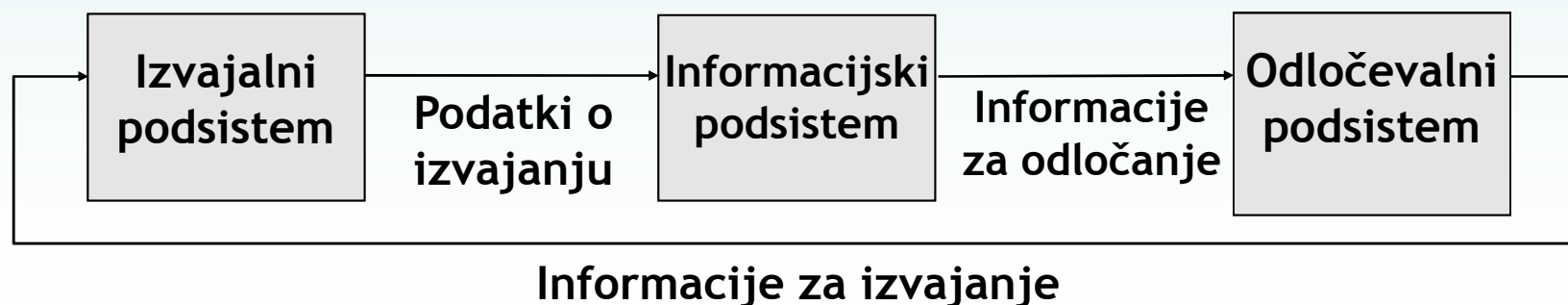
“Računovodstvo je dejavnost vrednostnega spremljanja in proučevanja pojavov, ki so povezani s poslovanjem kakega poslovnega sistema.”

• Celovit poslovni sistem sestavljajo:

- **izvajalni** podsistem
- **informacijski** podsistem in
- **odločevalni** podsistem

V KATEREM PODSISTEMU DELUJE

RAČUNOVODSTVO???

INFORMACIJSKI PODSISTEM- RAČUNOVODSTVO

Osrednji del informacijskega podsistema je računovodski sistem.

Računovodstvo je dejavnost vrednostnega (v denarni merski enoti izraženega) spremljanja in proučevanja pojavov, ki so povezani s poslovanjem poslovnega sistema.

Računovodstvo prevzema od vsake informacijske funkcije določen del. Zato moramo tudi o računovodstvu govoriti kot o celoti štirih računovodskih funkcij:

- knjigovodstva, (del funkcije obravnavanja podatkov o preteklosti)
- računovodskega predračunavanja, (del funkcije obravnavanja podatkov o prihodnosti)
- računovodskega analiziranja (del funkcije analiziranja podatkov) **in**
- računovodskega nadziranja (del funkcije nadziranja obravnave podatkov) .

RAZLIKOVANJE MED KNJIGOVODSTVOM IN RAČUNOVODSTVOM!!!

- ✦ V teoriji in praksi pogosto pride do nerazumevanja bistva knjigovodstva in računovodstva.
- ✦ Računovodstvo se je res razvilo iz knjigovodstva, kar pa še ne pomeni, da lahko oba pojma obravnavamo kot drugačen naziv za isto funkcijo.
- ✦ Računovodstvo je vsekakor širši pojem, saj poleg knjigovodstva (to je vrednostnega obravnavanja podatkov o preteklosti) vsebuje še ostale tri funkcije.

VRSTE RAČUNOVODSTVA

1. FINANČNO RAČUNOVODSTVO

- Finančno računovodstvo se ukvarja s pripravo računovodskih izkazov za zunanje računovodsko poročanje. O poslovanju podjetja poroča predvsem naslednjim zunanjim uporabnikom: državi in davčnemu uradu, bankam, lastnikom (investitorjem) itd.

2. STROŠKOVNO RAČUNOVODSTVO

- Stroškovno računovodstvo je analitične narave in je povezano s poslovanjem znotraj samega poslovnega sistema.

Iz finančnega in stroškovnega računovodstva izhaja:

3. POSLOVODNO RAČUNOVODSTVO

- Poslovodno računovodstvo je usmerjeno k pripravi informacij za poslovno odločanje.

TEMELJNE EKONOMSKE TEORIJE V RAČUNOVODSTVU

Računovodstvo spremlja in proučuje naslednje ekonomske kategorije:

- **sredstva,**
- **obveznosti do virov sredstev,**
- **stroške,**
- **odhodke,**
- **prihodke ter**
- **poslovni izid in njegove oblike.**

Poslovni dogodki, povezani z vsemi navedenimi ekonomskimi kategorijami, se v računovodstvu spremljajo po logiki dvostavnega knjigovodstva.

Da bi razumeli vpliv različnih dogodkov na postavke v BS in IPI je potrebno obvladati logiko dvostavnega knjigovodstva in razumeti sistem aktivnih in pasivnih kontov.

KONTO

- Konto nam mora omogočati spremljanje sprememb in ugotavljanje stanj posameznih ekonomskih kategorij.
- Iz konta mora biti razvidno vrednostno stanje ekonomske kategorije na začetku obračunskega obdobja, vsa povečanja in zmanjšanja ter vrednostno stanje na koncu obračunskega obdobja.
- Posledično to pomeni, da mora biti seštevek začetnega stanja in vseh povečanj vrednostno enak seštevku vseh zmanjšanj in končnega stanja izbrane ekonomske kategorije.
- Vsebinsko konto zato lahko ponazorimo s preprosto enačbo:
$$\text{ZAČETNO STANJE} + \sum \text{POVEČANJ} = \sum \text{ZMANJŠANJ} + \text{KONČNO STANJE}$$

VRSTE KONTOV

- Konte lahko razdelimo glede na različne kriterije, najpogosteje pa jih delimo glede na vrsto ekonomskih kategorij, ki jih spremljamo v knjigovodstvu.
 - Konto sredstev
 - Konte obveznosti do virov sredstev
 - Konte stroškov
 - Konte odhodkov
 - Konte prihodkov
 - Konte poslovnega izida

S knjigovodsko – tehničnega vidika pa konte lahko razdelimo na:

- Aktivne konte
- Pasivne konte

AKTIVNI IN PASIVNI KONTI

- **AKTIVNI KONTI**

- Vsi konti sredstev (izvirajo na aktivni strani bilance stanja)
- Vsi konti stroškov
- Vsi konti odhodkov
- Konto izguba (ker zmanjšuje kapital)

<u>AKTIVNI KONTO</u>		<u>PASIVNI KONTO</u>	
Začetno stanje	Vsa zmanjšanja	Vsa zmanjšanja	Začetno stanje
+	+	+	+
Vsa povečanja	Končno stanje	Končno stanje	Vsa povečanja

- **PASIVNI KONTI**

- Vsi konti obveznosti do virov sredstev (izvirajo na pasivni strani bilance stanja)
- Konti popravka vrednosti sredstev (ker zmanjšujejo vrednost sredstev)
- Vsi konti prihodkov
- Konto dobiček (ker povečuje kapital, ki je sestavni del pasive bilance stanja)

RAČUNOVODSKA POROČILA

- Poročila so namenjena notranjim in/ali zunanjim uporabnikom.
- Podjetja notranje podatke zaradi njihovih vsebin varujejo kot poslovno skrivnost.
- Računovodska poročila se sestavljajo za minulo koledarsko leto.
- Ključni sestavini statističnih računovodski poročil sta BILANCA STANJA in IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA, ki pa jih tudi prikazujejo v javnih bazah.

- **BILANCA STANJA**

Bilanca stanja je računovodsko poročilo;

Prikazuje premoženje (sredstva), ki jih ima podjetje na določen dan, v določenem trenutku, ter tudi izvor teh sredstev. Sredstva so prikazana na AKTIVI, njihovi viri pa na PASIVI bilance stanja. Osnovno načelo je, da ja AKTIVA enaka PASIVI.

SHEMA BILANCE STANJA - Obrazec

SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
DOLGOROČNA SREDSTVA	KAPITAL
Opredmetena osnovna sredstva Neopredmetena sredstva Dolgoročne finančne naložbe Dolgoročne terjatve Naložbene nepremičnine Odložene terjatve za davek	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI Dolgoročne obveznosti iz poslovanja Dolgoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNA SREDSTVA	REZERVACIJE
Zaloge Kratkoročne terjatve Kratkoročne finančne naložbe Denarna sredstva	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI Kratkoročne obveznosti iz poslovanja Kratkoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

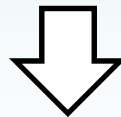
IZKAZ POSLOVNEGA ZIDA

- Je računovodski izkaz, v katerem prikazujemo rezultate poslovanja v nekem časovnem obdobju.
- V njem prikazujemo prihodke in odhodke. Razlika med njimi je rezultat poslovanja v obravnavanem obdobju.
- V njem prikazujemo **prihodke** in **odhodke**.
- **IZKAZ USPEHA = PRIHODKI - ODHODKI = DOBIČEK ali IZGUBA**

Dobiček povečuje sredstva

Izguba zmanjšuje sredstva

SHEMA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA- Obrazec

1 Čisti prihodki od prodaje
2 Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje
3 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve
4 Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki)
5 Stroški blaga, materiala in storitev (5.1 + 5.2)
5.1 Nabavna vrednost prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala
5.2 Stroški storitev
6 Stroški dela (6.1 + 6.2 + 6.3 + 6.4)
6.1 Stroški plač
6.2 Stroški socialnih zavarovanj (brez stroškov pokojninskih zavarovanj)
6.3 Stroški pokojninskih zavarovanj
6.4 Drugi stroški dela
7 Odpisi vrednosti (7.1 + 7.2 + 7.3)
7.1 Amortizacija
7.2 Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih
7.3 Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
8 Drugi poslovni odhodki
9 Finančni prihodki iz deležev
10 Finančni prihodki iz danih posojil
11 Finančni prihodki iz poslovnih terjatev
12 Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti
15 Drugi prihodki
16 Drugi odhodki
17 Skupni prihodki (1± 2 + 3 + 4 + 9 + 10 + 11 + 15)
18 Skupni odhodki (5 + 6 + 7 + 8 + 12 + 13 +14 +16)
Poslovni izid
15 Podjetnikov dohodek (17-18) 1
16 Podjetnikov dohodek (17-18) 2

RAČUNALNIŠKA PODPORA V RAČUNOVODSTVU

- Poslovno okolje je življenjsko odvisno od informacijskih procesov in informacijskih sistemov.
- **RAČUNOVODSKI PROGRAMI**
 - Omogočajo samodejno in ročno knjiženje poslovnih dogodkov, kar pomeni, avtomatsko knjiženje prejetih in izdanih računov, obračuna DDV, plač, potnih nalogov in drugih osebnih prejemkov, proizvodnje in porabe materialnih sredstev.
- Te podatke izbira na konte v kontne razrede, avtomatsko sestavlja poslovne izkaze (bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja denarnega toka, izkaz gibanja kapitala in izkaz gibanja opredmetenih in neopredmetenih sredstev).
- Z postavitvijo portala e-davki je možno prenašati zgoraj omenjene izkaze neposredno v program davčne uprave MRFS, prav tako so možni avtomatski vnosi na agencijo javno pravnih prihodkov RS ajpes.

MATIČNE EVIDENCE IN ŠIFRANTI V PROGRAMSKEN ORODJU ZA IZVANJE KNJIŽENJA

- **MATIČNE EVIDENCE**

- V programe, se vnašajo matični podatki, ki se nanašajo na podjetje kot celoto lahko se popravljajo ali dodajajo.

- Na primer matične evidence podjetja:

PODJETJE

evidenčni podatki,

ki jih za neko podjetje vnesemo so:

vrsta družbe oz. oznaka statusa (s.p., d.o.o., d.n.o. d.d. invalidska orga. itd)

naslov

matična številka

davčna številka (zavezanka za DDV)

šifra dejavnosti

TRR podjetja

število zaposlenih

domača stran (www.....)

ŠIFRANTI

- V vsakem dobrem poslovnem programu so šifranti predpogoj za enostavnejše delo, saj si z številnimi parametri, ki jih lahko določimo že v šifrantih poenostavimo delo, prihranimo čas in zmanjšamo število napak.
- V meniju šifranti vodimo šifrant poslovnih partnerjev, zaposlenih, prodajnih artiklov, nabavnih artiklov, davkov, pripravljenih tekstov, stroškovnih mest, pošt, držav, jezikov, poslovnih bank, tečajno listo, šifrant plačil.
- Primer:
- Šifrant zaposlenih je mini kadrovska evidenca.

ZAPOSLENI

Kadrovski podatki

Podatki plač

Osnovni podatki

ime in priimek
naslov
spol
rojen
EMŠO
davčna št.
občina rojstva
državljanstvo
stan
narodnost

Družinski člani

vnos podatkov
za vzdrževane
družinske člane

Izobrazba

osnovna
izobrazba
in
poklic

Plače

Plače splošno

šifra urnika
plača po pogodbi
glavna zaposlitev
šifra ZPIZ
šifra DURS
šifra sindikata
šifra plačilnega
razreda
ure na dan
ure na teden

Datum-dobe

tekoča zaposlitev
datum začetka/
prekinitve

Obračunski podatki

Splošno

splošna
olajšava
dohodnine

Nakazila

osebni računi
TRR zaposlenih

Krediti

splošni
podatki
kreditov
zaposlenih

Bonitete

EVIDENCE

- **Knjigovodske listine**

- Vsak poslovni dogodek mora biti zapisan na knjigovodski listini.
- Knjigovodska listina je pisno pričevanje o nastanku poslovnega dogodka ter služi kot podlaga za vnašanje knjigovodskih podatkov v poslovne knjige in kontroliranje poslovnega dogodka.
- Knjigovodske listine so lahko v pisni ali elektronski obliki, pomembno je da izkazujejo poslovne dogodke verodostojno in pošteno.
- Glede na kraj sestavine obstajajo **zunanje** in **notranje** knjigovodske listine.
- **Zunanje** se sestavljajo v okolju podjetji v katerem nastajajo zanje pomembni poslovni dogodki, **notranje** pa v tistih enotah podjetjih v katerih nastajajo poslovni dogodki ali pa v računovodskih službah podjetjih.

-
- Knjigovodske listine so lahko **izpeljane** ali **izvirne**.
 - **Izvirne** listine nastajajo na kraju in času poslovnega dogodka, **izpeljane** pa v knjigovodstvu na podlagi izvirnih knjigovodskih listin.

- **PREJETE IN IZDANE**
KNJIGOVODSKE LISTINE

Primer računa

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1)
82. člen (Obvezni podatki na računu)

X, Vzorčno podjetje, d.o.o.
Vzornikova ulica 23, 1000 Ljubljana
Tel: 01 123 45 67 GSM: 041 123 663
e-pošta: xzorčnik@-on.net
d.š.:12345678

Test d.o.o.
Testna ulica 20
1000 Ljubljana
D.Š.: 98765432

Datum: 17.03.2009
Rok plačila: 2.04.2009
Datum opravljene storitve: 14.03.2009

RAČUN ŠT.:50/2009

Količina (Kos)	Vrsta storitve	Cena/kos	Vrednost blaga
100	Vzorčnih paketov	5€/kos	500€
SKUPAJ			500€
20% DDV			100€
SKUPAJ PLAČILO			600€

Znesek nakažite na poslovni račun številka **01234-0123456789** pri Izbrani banki d.d.« Ljubljana, najpozneje do datuma zapadlosti.
Pri plačilu navedite sklic: 50-2009

HVALA ZA ZAUPANJE!

X d.o.o. Janez Vzorec

Družba je vpisana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani pod št. vložka
1/98765/00
Matična številka: 1234567. Davčna številka: 12345678. Osnovni kapital
8.7000,00 €.

1. datum izdaje računa
3. identifikacijsko številko za DDV pod katero je davčni zavezanec dobavil blago ali storitev
2. zaporedno številko, ki omogoča identifikacijo računa.
5. ime in naslov davčnega zavezanca in njegovega kupca ali naročnika
4. identifikacijsko številko za DDV kupca oz. naročnik, pod katero je kupec ali naročnik prejel dobavo blaga ali storitev, za katero je dolžan plačati DDV, ali je prejel dobavo blaga v skladu s 46. členom tega zakona.
6. Količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev.
7. datum, ko je bila opravljena dobava blaga, ali datum ko je bila storitev opravljena oziroma končana.
8. davčna osnova, od katere se obračuna DDV po posamezni stopnji oziroma na katero se nanaša oprostitvev, ceno na enoto brez DDV, ter kakršna koli znižanja cen in popuste, ki niso vključeni v ceno na enoto.
9. stopnja DDV
10. Znesek DDV, razen v primerih, kjer se uporablja posebna ureditev, za katero se ta podatek izključuje.

Davčne evidence – Davek na dodano vrednost (DDV)

- DDV je vrsta davka od prometa nepremičnin, proizvodov in storitev.
- Slovenski zakon o DDV (ZDDV), uveljavljen leta 1999.
- ZDDV temelji na potrošni obliki DDV, to je obliki, ki je sprejeta kot prevladujoča v državah Evropske unije.
- Slovenska ureditev DDV temelji na:
 - **ozemeljskem načelu**, kar pomeni da se uporablja za promet, opravljen oz. obravnavan, kot da je opravljen na ozemlju Slovenije
 - in
 - **načelu namembnega kraja**, po katerem so proizvodi obdavčeni v namembni državi, ne v državi odpošiljanja.
- DDV se lahko obračunava po treh metodah in sicer odštevalni, kreditni in seštevalni.
- Slovenski zakon temelji na kreditni metodi, po kateri davčni zavezanec odšteje znesek DDV, obračunan po nabavah, od zneska, obračunanega ob dobavah. Kreditna metoda je za države EU obvezna.

-
- Za DDV je značilno, da ima malo davčnih stopenj (v država EU od ene do štirih).
 - Slovenski zakon ima **dve davčni stopnji (8,5% in 20%)**, ki se uporabljata tako za promet proizvodov kot tudi za promet storitev.
 - Pri blagu in storitvah je treba obračunati DDV takrat, ko je promet opravljen in še v nekaterih drugih primerih, ki jih določa ZDDV-1 (na primer ob uporabi v neposlovne namene).
 - **predpisi, obrazci in dajatve**
 - **ZDDV-1** zakon o davku na dodano vrednost
 - **P-ZDDV-1** pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost
 - **Direktiva o DDV** direktiva Evropske unije o skupnem sistemu DDV
 - **Obrazec DDV** obrazec za obračun DDV

ltd.....

Pristojni upravni organi:

- **MF ali ministrstvo za finance** Ministrstvo za finance Republike Slovenije
- **DURS** Davčna uprava Republike Slovenije
- **CURS** Carinska uprava Republike Slovenije

Blagajniško poslovanje

- Na splošno beseda **blagajna** pomeni:
 - Zavarovano omar(ic)o za shranjevanje denarja ali prostor, v katerem se posluje z denarjem,
in
 - Gotovinsko poslovanje finančne službe (blagajniško poslovanje)
 - Valuta evro je domača valuta še v 12 državah evropske unije. Podjetja, ki poslujejo z gotovino, držav zunaj evropskega območja imajo poleg evrske blagajne tudi blagajne tuje valute.
 - Naša snov bo poudarek na **gotovinskem / blagajniškem poslovanju**, ne pa na blagajni kot omar(ci)za shranjevanje denarja.

Ponazoritev blagajniškega poslovanja

